

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000 basisanalyse 2016-2021

Revideret udgave

Store Rev

Natura 2000-område nr. 249, Habitatområde H258

Titel: Dansk
Natura 2000-basisanalyse 2016-2021
Revideret udgave for Store Rev
Natura 2000-område nr. 249
Habitatområde nr. 258

År:
2014

ISBN nr.
978-87-7091-459-8

Emneord:
Habitatdirektivet, Miljømålsloven, basisanalyse.

Dato:
18. december 2014

Udgiver:
Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Forsidefoto:
Stor søpindsvin, arten findes i området, foto: Jan Nicolajsen og Mikkel Schmedes

Ansvarlig institution:
Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø www.naturstyrelsen.dk

Resume:
Natura 2000-basisanalyse for Store Rev. Basisanalysen sammenfatter landsdækkende, kvalitetssikrede data for de arter og naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget af hensyn til. Basisanalysen indeholder en foreløbig kortlægning af naturtyper og levesteder og en foreløbig vurdering af negative påvirkninger (trusler) mod en god naturtilstand.

Copyright:
Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:
Må citeres med kildeangivelse

Indhold

1. Natura 2000-basisanalyse (planperiode 2016-2021)	4
1.1 Basisanalysens indhold.....	4
1.2 Natura 2000-planprocessen	5
1.3 Udpegningsgrundlag	6
1.4 Datagrundlaget	6
1.4.1 Datagrundlag arter.....	7
1.4.2 Datagrundlag marine naturtyper	7
2. Store Rev.....	8
2.1 Områdebeskrivelse	8
2.2 Udpegningsgrundlag i dette Natura 2000 område	9
2.3 Områdets naturtyper	9
2.3.1 Områdets hav-natur.....	9
2.4 Områdets arter	11
2.4.1 Habitatområdets udpegede arter	11
2.5 Naturtilstand.....	12
2.5.1 Naturtypernes tilstand og udvikling.....	12
2.6 Foreløbig vurdering af negative påvirkninger (trusler mod naturtilstanden)	13
2.6.1 Trusler, der vurderes konkret i denne basisanalyse	13
2.6.2 Trusler, der ikke er omfattet af denne basisanalyse	16
2.7 Igangværende indsats	16
3. Litteratur:	17

1. Natura 2000-basisanalyse (planperiode 2016-2021)

EU's Natura 2000-direktiver (fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter af europæisk betydning.

Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) med senere ændringer og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet)

Danmark har valgt at gøre dette ved en systematisk og tilbagevendende Natura 2000-planlægning, der på grundlag af direktivforpligtelsen og den nationale naturovervågning for 6-årige planperioder (dog 12-årige for skovbevoksede fredsskovpligtige arealer) prioriterer den krævede indsats. Planperioden 2016-21 dækker derfor som udgangspunkt ikke de fredsskovpligtige arealer.

Natura 2000-planlægningen sker efter reglerne i miljømålsloven og bekendtgørelse om Natura 2000-skovplanlægning, der fastsætter, at en Natura 2000-plan består af:

- Mål for naturtilstanden i Natura 2000-området.
- Indsatsprogram.

Indsatsprogrammet for det enkelte Natura 2000-område udarbejdes på baggrund af en basisanalyse og foreliggende overvågningsdata.

Basisanalysen skal indeholde følgende elementer:

- Kortlægning af habitatnaturtyper og levesteder for arter, som områderne er udpeget for.
- Vurdering af tilstand og foreløbig vurdering af trusler.
- Et resumé, som på kortbilag angiver beliggenheden af de kortlagte arealer og tilstanden.

Basisanalysen indgår efter seneste ændring af miljømålsloven ikke som en del af Natura 2000-planen, men præsenterer datagrundlaget for denne plan.

Basisanalysen for planperiode 2016 -2021 blev offentliggjort 20. december 2013. Basisanalysen er siden blevet revideret og suppleret med tilstandsvurdering af en række kystnaturtyper samt med nye data om levesteder for ynglefugle. Enkelte steder er der foretaget supplerende kortlægning og tilstandsvurdering af mindre naturarealer. Endvidere har bemærkninger fra kommuner og andre interessenter indgået i revisionen af basisanalysen. Oplysninger om igangværende indsats er endvidere blevet opdateret med seneste opgørelser fra NaturErhvervstyrelsen.

1.1 Basisanalysens indhold

Basisanalysen er grundlaget for målfastsættelse og indsatsprogram i Natura 2000-planen for de enkelte, udpegede Natura 2000-områder. Basisanalysen fokuserer på Natura 2000-forpligtelser og dermed på de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Basisanalysen er udarbejdet på grundlag af de nationalt indsamlede og/eller kvalitetssikrede data, der indhentes gennem det nationale overvågningsprogram for vand og natur - NOVANA. Data er offentligt tilgængelige på Danmarks Miljøportal. Naturstyrelsen har i årene 2010-12 gennemført en fornyet og udvidet kortlægning af de enkelte habitatnaturtyper og visse arters levesteder, og data herfra udgør sammen med tilstandssystemerne for de enkelte naturtyper og visse arters levesteder omdrejningspunktet for basisanalysen.

Vurderinger af de enkelte naturtyper og arters bevaringsstatus og de negative påvirkninger, som de er udsat for, bygger på NOVANA-rapporter over samme data udarbejdet af Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) ved Århus Universitet. Rapporterne er udarbejdet som led i DCE's funktion som fagdatacenter for det nationale overvågningsprogram. Vurdering af forstyrrelser af fugle og pattedyr bygger på DCE-rapporten - "Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne", der er udarbejdet for Naturstyrelsen i forbindelse med opfølgningen på den 1. Natura 2000-plan.

Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og landsdækkende til, at Naturstyrelsen har inddraget dem i de statslige basisanalyser, som blandt andet skal danne grundlag for en national prioritering af indsatsen i 2. planperiode. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med fastsættelse af konkrete forvaltningstiltag.

Natura 2000-planlægningen 2016-21 vedrører som udgangspunkt kun de arealer, der er omfattet af miljømålsloven, da planperioden for arealer omfattet af skovloven er 12 år (2010-21). Naturstyrelsen har alligevel for fuldstændighedens skyld valgt i basisanalysen at medtage alle indsamlede artsdata – uanset visse datasæt vedrører arealer omfattet af skovloven.

Selvom basisanalysen er udarbejdet midt i gennemførelsen af den 1. Natura 2000-plan, vil der for hvert enkelt område indgå en foreløbig status for gennemførelsen af den 1. plan byggende på tilgængelig viden om tilsagn om tilskud efter landdistriktsstøtteordningerne og godkendte EU-projekter (Life+).

1.2 Natura 2000-planprocessen

Planprocessen for de statslige Natura 2000-planer er fastsat i miljømålsloven. Med ændringen af miljømålsloven med virkning fra 1. juni 2013 er processen:

Natura 2000-planen udarbejdes efter forudgående drøftelse med de berørte statslige, kommunale og regionale myndigheder og med inddragelse af nationalparkbestyrelser, foreninger, organisationer og lodsejere, som har en væsentlig interesse i planen.

De tværgående, overordnede drøftelser foregår på nationalt niveau. På regionalt niveau præsenterer Naturstyrelsen basisanalyser, og et muligt planindhold drøftes. Basisanalyserne offentliggøres senest samtidig med, at drøftelser med de berørte interessenter indledes.

Forslag til Natura 2000-planer for 2016-21 offentliggøres senest 1 år efter offentliggørelsen af basisanalyserne. Miljøministeren (Naturstyrelsen) fastsætter en frist på mindst 12 uger for indgivelse af høringssvar vedr. planforslagene. Miljøministeren vedtager efterfølgende planen. Der gælder dog særlige høringsregler, hvis det offentliggjorte planforslag ændres væsentligt.

1.3 Udpegningsgrundlag

For hvert Natura 2000-område findes et udpegningsgrundlag, der ud fra de af EU fastsatte regler rummer de internationalt væsentlige arter og naturtyper for det pågældende område. For disse dyr, fugle, planter og naturtyper er der inden for de udpegede Natura 2000-områder en særlig forpligtelse. Det er alene de arter og naturtyper, der er på områdernes udpegningsgrundlag som behandles i denne basisanalyse.

De danske fuglebeskyttelsesområder blev udpeget i 1983 med en lille justering i 2000, og der er nu udpeget 113 fuglebeskyttelsesområder i Danmark. I 1998 blev habitatområderne tilsvarende udpeget. Disse blev justeret og udvidet, senest i 2011, og der er nu 261 habitatområder i Danmark. Fuglebeskyttelsesområderne og habitatområderne udgør det samlede Natura 2000-netværk. Fuglebeskyttelses- og habitatområder kan være sammenfaldende eller ligge i umiddelbar tilknytning til hinanden, hvorfor der i alt er 252 Natura 2000-områder i Danmark. I Natura 2000-områder, hvor der indgår habitatområder og fuglebeskyttelsesområder med forskellig afgrænsning, er forpligtelsen i forhold til udpegningsgrundlaget udelukkende knyttet til det enkelte delområdes geografiske afgrænsning.

Naturen er dynamisk, og nogle arter og naturtyper indvandrer til nye områder, mens andre af naturlige grunde forsvinder fra områder, hvor de tidligere var kendt. Endvidere forbedres vidensgrundlaget om arternes og naturtypernes forekomst inden for områderne yderligere i forbindelse med systematisk kortlægning, overvågning og andre undersøgelser. Derfor opdateres udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder med mellemrum. Dette vil typisk ske hvert 6. år forud for rapportering til EU og udarbejdelse af nye statslige Natura 2000-basisanalyser med efterfølgende Natura 2000-planer. Naturstyrelsen har i 2012 opdateret udpegningsgrundlag for såvel fuglebeskyttelsesområderne som habitatområderne efter offentlig høring. Kriterier for opdateringen og de udpegningsgrundlag, der gælder fra den 1. januar 2013, kan ses på [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

Natura 2000-indsatsen for områdets udpegede naturtyper og arter vil dog i mange tilfælde betyde, at forholdene også forbedres for en lang række både almindelige, sjældne og rødlistede arter, der findes inden for området, men som ikke er grundlag for områdets udpegning som Natura 2000-område.

1.4 Datagrundlaget

Ved udarbejdelse af den enkelte basisanalyse præsenteres kun aktuelle overvågningsdata for naturtyper og arter, der er medtaget på det pågældende Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Dette afsnit om datagrundlaget er en generel beskrivelse, der er dækkende for alle Natura 2000-basisanalyser.

Data, der anvendes og præsenteres i denne basisanalyse, er kvalitetssikrede og landsdækkende data, der er offentligt tilgængelige. Det vil i helt overvejende grad dreje sig om data indsamlet og kvalitetssikret i forbindelse med gennemførelse af det statslige overvågningsprogram - NOVANA. Den konkrete, praktiske gennemførelse af overvågningen og efterfølgende databehandling for de enkelte arter og naturtyper kan ses i de udarbejdede tekniske anvisninger på [DCE's hjemmeside](#) og de årlige NOVANA-rapporter.

De fleste data stammer fra den terrestriske del af overvågningsprogrammet, men derudover inddrages data indsamlet i de øvrige NOVANA delprogrammer, fx tilstandsvurderinger og levestedskortlægning i søer, kortlægning af marine naturtyper samt artsdata fra de akvatiske

overvågningsprogrammer i NOVANA fx data til belysning af forekomst af lampretter andre fisk, insekter og havpattedyr.

Naturtype- og artsdata, der anvendes i basisanalyserne, kan findes på Miljøministeriets [MiljøGis](#) og i [Danmarks Naturdata](#).

1.4.1 Datagrundlag arter

Arternes udbredelse, forekomst og antal gennemgås og beskrives på baggrund af de kvalitetssikrede data, der er indsamlet i NOVANA-programmerne.

I basisanalysen præsenteres udelukkende data om arter, der indgår i udpegningsgrundlaget for området, og som dermed er en del af Natura 2000-forpligtelsen.

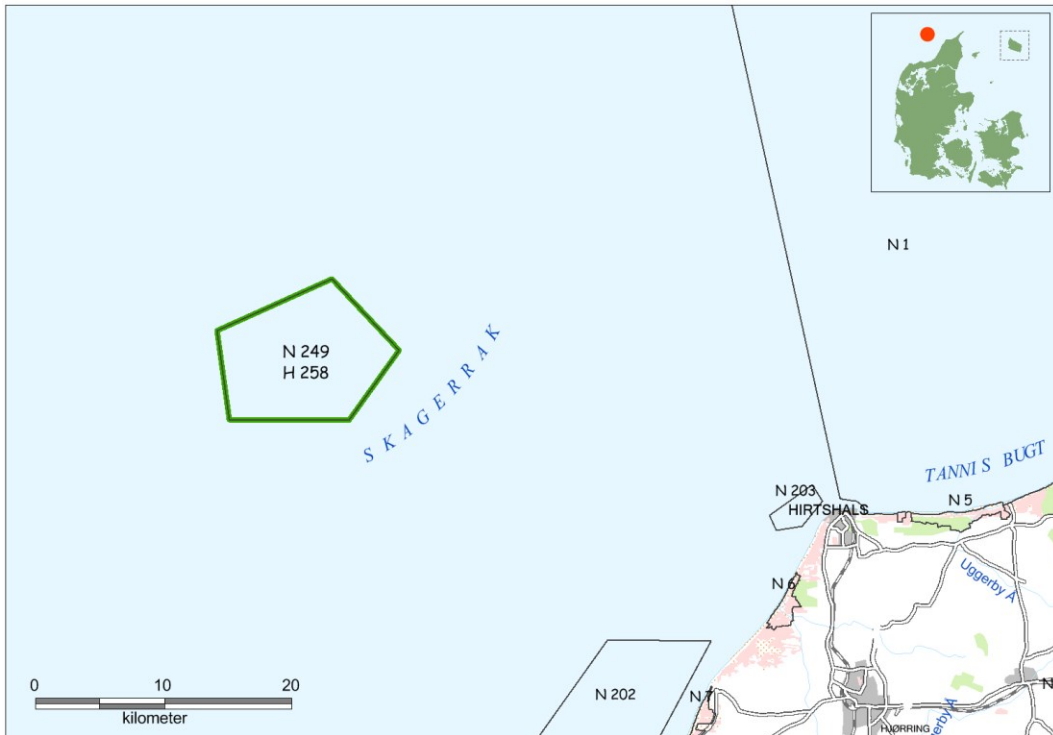
De tre danske havpattedyr (spættet sæl, gråsæl og marsvin) overvåges ligeledes i forbindelse med det nationale overvågningsprogram. Den nuværende overvågning af sælerne foretages ved flytællinger på yngle- og fædelokaliteterne. Marsvin er overvåget dels ved flytællinger dels ved passiv akustisk monitoring i de for arten fem vigtigste habitatområder.

1.4.2 Datagrundlag marine naturtyper

Gennem NOVANA overvåger Naturstyrelsen en række af de marine naturtyper. Data anvendes, hvor det er muligt, til en beskrivelse af naturtyperne.

Naturstyrelsen har i 2010-2012 kortlagt 56 af de 97 marine Natura 2000-områder for naturtyperne rev, boblerev og sandbanker. Den marine kortlægning præciserer udelukkende naturtypernes udbredelse og omfang i hvert område, og er baseret på "Habitatbeskrivelser 2010-2012". For rev medtages i kortlægningen arealer med en stentæthed over 25 % samt arealer i forbindelse hermed med en stentæthed over 10 %. Disse områder med en lavere stentæthed bidrager til det samlede stenrevs økologi. Denne mindre afvigelse fra habitatbeskrivelsen begrundes med, at kortlægningen er underlagt tekniske begrænsninger som man her igennem søger at opveje. De øvrige naturtyper er kortlagt i 2004 og tilpasset med ny viden siden hen.

2. Store Rev

Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-området består af habitatområde H258 (Grøn afgrænsning). Øvrige Natura 2000-områder er vist med sort afgrænsning.

2.1 Områdebeskrivelse

Store rev er et større sammenhængende stenrevsområde ca. 30 km vest-nordvest for Hirtshals. Områder er på 10.939 ha. Vanddybden i området er omkring 30-35 m i den østlige og sydlige del og stiger til 45-65 m i den nordlige og vestlige del. Området indeholder et større stenrev med relief på ca. 3km² samt en række mindre stenrev ligeledes med relief, imellem disse findes sammenhængende stenområder. Der er konstateret boblerev i området med hylder, udhæng og huler. Det er den eneste kendte formation af boblerev i den danske del af Nordsøen.

Områderne udnyttes til kommercielt og rekreativt fiskeri. Grundet områdets dybde ligger mange af revene udenfor den fotiske zone, hvorved floraen er begrænset. Der er dog på dybder på 40 m observeret kalkindkrusterede rødalger på stenene. Derimod er faunaen mangfoldig. Den domineres af trekantsorm, dødningehåndkoral og bladmosdyr. Derudover observeres en række polypdyr herunder søanemoner, søpunge samt søpindsvin, almindelig søstjerne, pigget søstjerne slangestjerne og eremitkrebs. På boblerevene observeres endvidere særligt mange sønelliker og dødningehåndskoraller samt både sort og troldhummer. Området huser endvidere en række fiskearter.

Området blev udpeget som habitatområde i 2010, der er ikke tidligere lavet basisanalyser eller naturplaner for området.

Området ligger uden for 12 sømilegrænsen, og dermed udenfor hovedvandoplande.

2.2 Udpegningsgrundlag i dette Natura 2000 område

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 258		
Naturtyper:	Rev (1170)	Boblerev (1180)
Arter:	Marsvin (1351)	

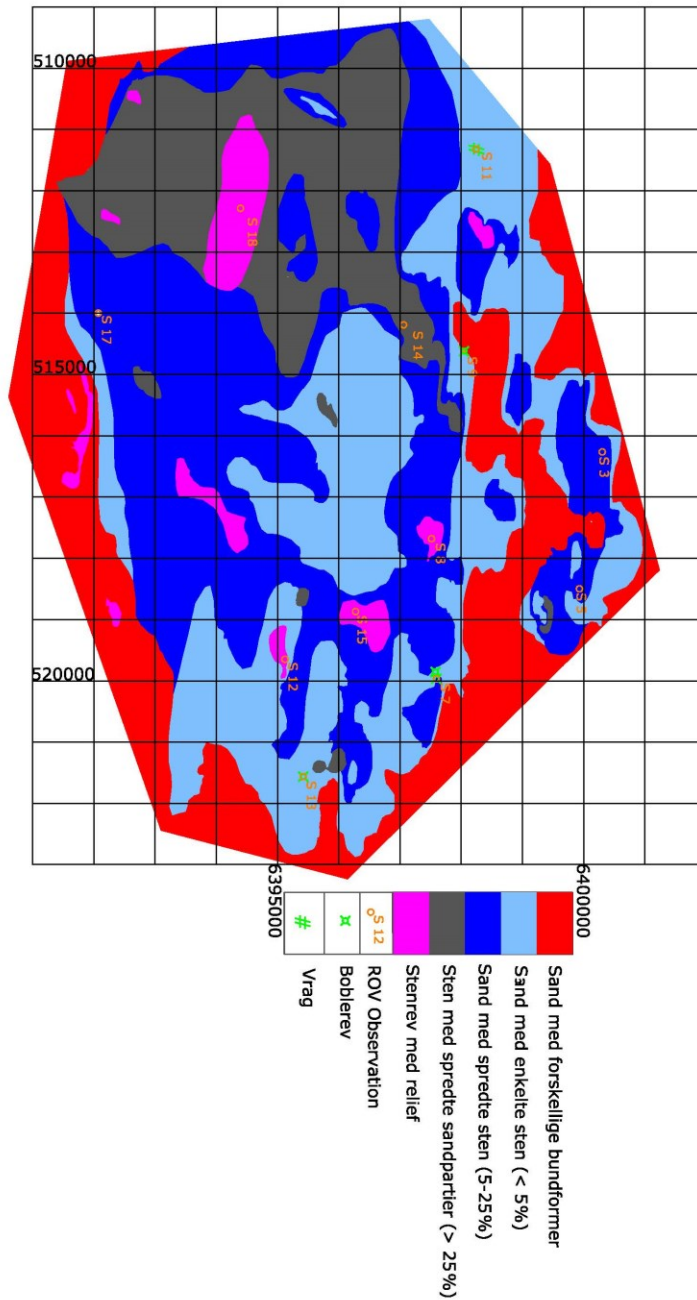
Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes ved naturtyper og arter henviser til talkoder i habitatdirektivets bilag 1 og 2. Området er udpeget for habitatnaturtyperne stenrev og boblerev, som dominerer området. Området er derudover vurderet værende et vigtigt fourageringsområde for marsvin, som ligeledes indgår i udpegningsgrundlaget.

2.3 Områdets naturtyper

Natura 2000-områdets indhold af habitat-naturtyper, der er omfattet af planlægningen, fremgår af udpegningsgrundlaget. I [Danske Naturtyper i det europæiske Natura 2000 netværk](#) findes en beskrivelse af de enkelte naturtyper og nogle af deres typiske arter.

2.3.1 Områdets hav-natur

Der er i Danmark otte marine habitatnaturtyper. De omfatter forskellige typer lige fra kystnære flodmundinger, kystlaguner og strandsøer, lavvandede bugter og vige og mudder- og sandflader blottet ved ebbe til naturtyper som stenrev, sandbanker og boblerev, som kan findes både kystnært og på dybere vand. Naturtyperne har en række forskellige karakteristiske arter delvist bestemt af bundforholdene. For naturtyper som rev afhænger områdets biodiversitets endvidere af dybde, salinitet og strømforhold.

Områdets bundtyper er midlertidigt kortlagt

1170 Rev

Revene i området ligger på mere end 30 meters dybde. Det vil sige, de er uden for den fotiske zone, hvor lyset ikke trænger ned. Revene er derfor domineret af fauna. Der er ikke NOVANA undersøgelser i området, men der findes videoundersøgelser, som er lavet på området i forbindelse med udpegningen. Områdets fauna er varierende domineret af trekantorm og mange dødningehåndkoral og sønelliker. Der er mange slangestjerner og søstjerner, og flergrenede

polypper. Der er bladmosdyr, stort søpindsvin og havkarusser samt enkelte lange, torsk, sej og taskekrabbe. På visse af revene ses røde kalkalger. Nogle af stenrevne har huledannende elementer.

1180 Boblerev

Områdets boblerev er verificeret ved videoundersøgelser i 2006. Der er konstateret boblerev i dybder mellem 32 og 36 m. Områderne er meget forskellige, et sted rager boblerevet mere end 3 m op og har udhæng mens et andet er fladere, og fremstår som hylder og plader. Boblerevene har huledannende elementer. Boblerevene findes uden for den fotiske zone, og er derfor domineret af fauna. På et var dødningehånd koral den dominerende art mens det andet rev, hvor strømmen er stærkere er domineret af sønellige. Der fandtes endvidere stor søpindsvin, sort hummer, søstjerner og bladmosdyr, samt fiskeyngel og enkelte større fisk som lange og havkat. Der er en del organisk henfalden materiale, og der blev observeret flere garnrester fastsiddende på revstrukturene.

2.4 Områdets arter

Marsvin

Området er udpeget for marsvin. Der vurderes at være tre bestande af marsvin i danske farvande - én i Østersøen, en i indre danske farvande og Kattegat samt en i Nordsøen. Marsvinene i området Store rev tilhører bestanden i Nordsøen.

Områdets bestand kan ikke vurderes før der er samlet en længere tidsserie i området.

2.4.1 Habitatområdets udpegede arter

Arten, der indgår i habitatområdets udpegningsgrundlag, og hvor Naturstyrelsen på nuværende tidspunkt har overvåget artens forekomst inden for området, er kort beskrevet nedenfor. Overvågningsmetoden er tidligere beskrevet i basisanalysens afsnit om datagrundlag.

Marsvin

Området er udpeget for marsvin. Der vurderes at være tre bestande af marsvin i danske farvande - én i Østersøen, en i indre danske farvande og inkl. Kattegat samt en i Nordsøen/Skagerrak. Marsvinene i området Store rev tilhører bestanden i Nordsøen/Skagerrak.

Marsvin i Store rev overvåges årligt med fly i juli måned, overvågningen startede i 2011. Derudover vurderes marsvinebestanden i et Europæisk samarbejde (SCANS) ved optællinger fra skib. Der har indtil nu været to SCANS undersøgelser i området - i 1994 og i 2005. SCANS bestandsopmålinger giver et samlet populationsestimat for marsvin i Nordsøen. Der sås ingen ændring i totalt antal med 323.968 marsvin i 2005 og 341.366 marsvin i 1994. (Hammond et al. 2013 Cetacean abundance and distribution in European Atlantic shelf waters to inform conservation and management).

En samling af overvågnings data fra satellitmærkede marsvin, fly data og akustisk data viste at marsvin anvender området mere i vinter halvåret, hvor de spreder sig fra Spidsen af Jylland og vest på (DMU rapport Teilmann mfl. 2008 <http://www2.dmu.dk/Pub/FR657.pdf>)

Den årlige flyovervågningen sker fra en højde på 200 m i linjetransekter. For Store Rev findes kun flyovervågningsdata fra 2011, da vejræssige forhold forhindrede overvågning i området i 2012. I 2011 vurderedes tætheden af marsvin i Store rev at være 0,28 marsvin pr km. Den generelle dækning i overvågningsområdet var 0,12 marsvin pr km. Nedenstående tabel viser data fra marsvineovervågningen i Skagerrak :

Tabel 1. Oversigt over sejlet rute, observationer og tæthed for flyovervågning af marsvin foretaget d. 25.juli 2012 i Skagerrak samt tæthed fra flyovervågningen 2011.

År	2012	2012	2012	2011
Område	Sejlet længde (km)	Antal individer	Marsvin/km	Marsvin/km
Gule Rev	59	11	0,19	0,23
Skagens Gren og Skagerrak	270	37	0,14	0,19
Store Rev	0			0,28
Σ Skagerrak	726	97	0,13	0,12

2.5 Naturtilstand

Der er ikke udviklet et tilstandsvurderingssystem for de marine naturtyper. Mange af især de kystnære marine naturtyper påvirkes som de terrestriske af næringsstofbelastningen. Ligeledes er der påvirkninger fra menneskelige forstyrrelser i form af fiskeri og sejllads.

I forbindelse med kortlægningen er der foretaget dyk og video, som kan give en indikation af et områdes rev-type. Derudover er der gennem NOVANA overvåget en række makroalger, og blødbundsfauna. Disse parametre kan over tid give en indikation af tilstanden for rev og den bløde bund, Blødbundsovervågningen er først indledt i 2012.

2.5.1 Naturtypernes tilstand og udvikling

For de marine naturtyper kan kortlægningsestimater fra 2004 ikke sammenlignes med den kortlægning der er lavet af området i 2011-2012 af metodemæssige årsager.

2.6 Foreløbig vurdering af negative påvirkninger (trusler mod naturtilstanden)

Negative påvirkninger/trusler defineres i denne sammenhæng som påvirkninger, der - hver for sig eller i kombination indebærer en forhindring eller væsentlig forsinkelse af muligheden for, at naturtypen eller levestedet kan opnå gunstig bevaringsstatus. Det er således nødvendigt – på kort eller langt sigt - at imødegå truslen, hvis naturtypen eller levestedet skal sikres gunstig bevaringsstatus.

2.6.1 Trusler, der vurderes konkret i denne basisanalyse

Vurdering af en række væsentlige trusler har indgået konkret i kortlægning og tilstandsvurdering af naturtyper og levesteder inden for det gennemførte NOVANA-program. Der er desuden foretaget vurdering af registrerbare trusler for arter. Der er tale om kendte og aktuelle trusler med fokus på de forhold, som det er muligt at håndtere forvaltningsmæssigt.

Omfanget af disse trusler for dette områdes lysåbne naturtyper og levesteder er vist neden for og betydningen er konkret beskrevet og vurderet. I den konkrete tekst under hver trussel medtages omtale af arter, hvor truslen også har betydning for en eller flere arter på udpegningsgrundlaget. Dokumenterede trusler for arter er desuden vurderet selvstændigt.

Det drejer sig om truslerne erhvervsmæssigt fiskeri i marine naturtyper og forstyrrelse af havpattedyr.

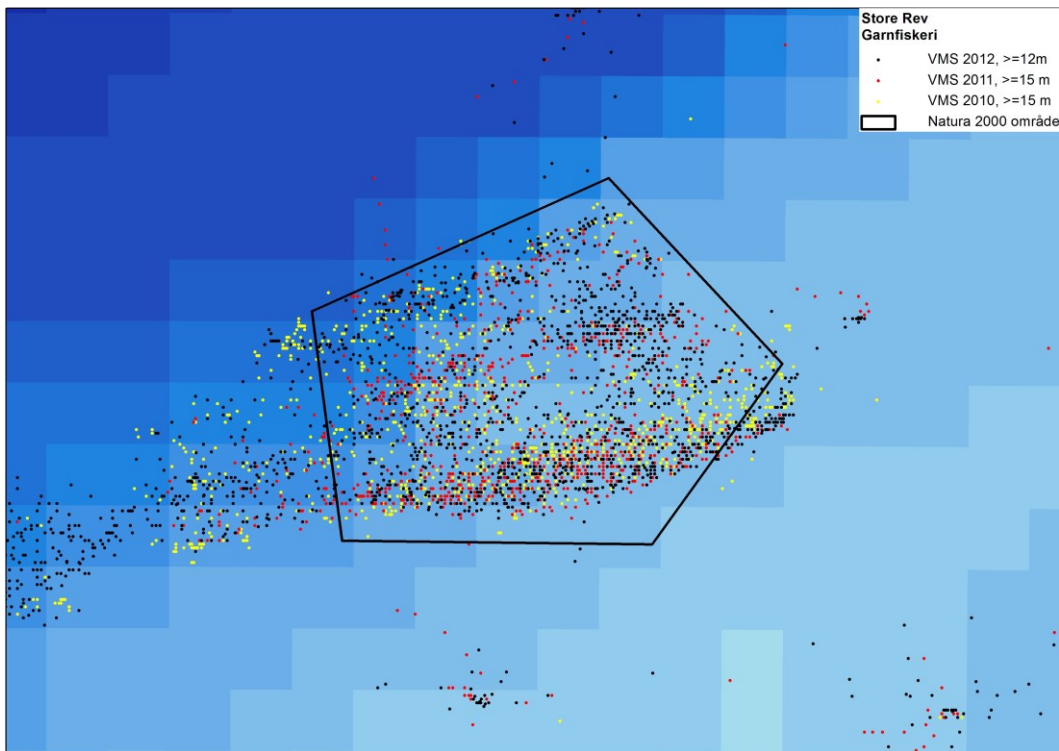
Fiskeri i marine områder. Erhvervsmæssigt fiskeri med større fartøjer

Fiskeri med bundsløbende redskaber kan påvirke undervandsvegetation og dyreliv negativt - især på hårde substrater som stenrev og boblerev. Ligeledes kan garnfiskeri udgøre en trussel mod fugle og havpattedyr grundet bifangst. På baggrund af indsatsplanen fra Natura 2000-planen forbereder Fødevarerministeriet nødvendig regulering af fiskeriet i habitatområder med stenrev og boblerev på udpegningsgrundlaget.

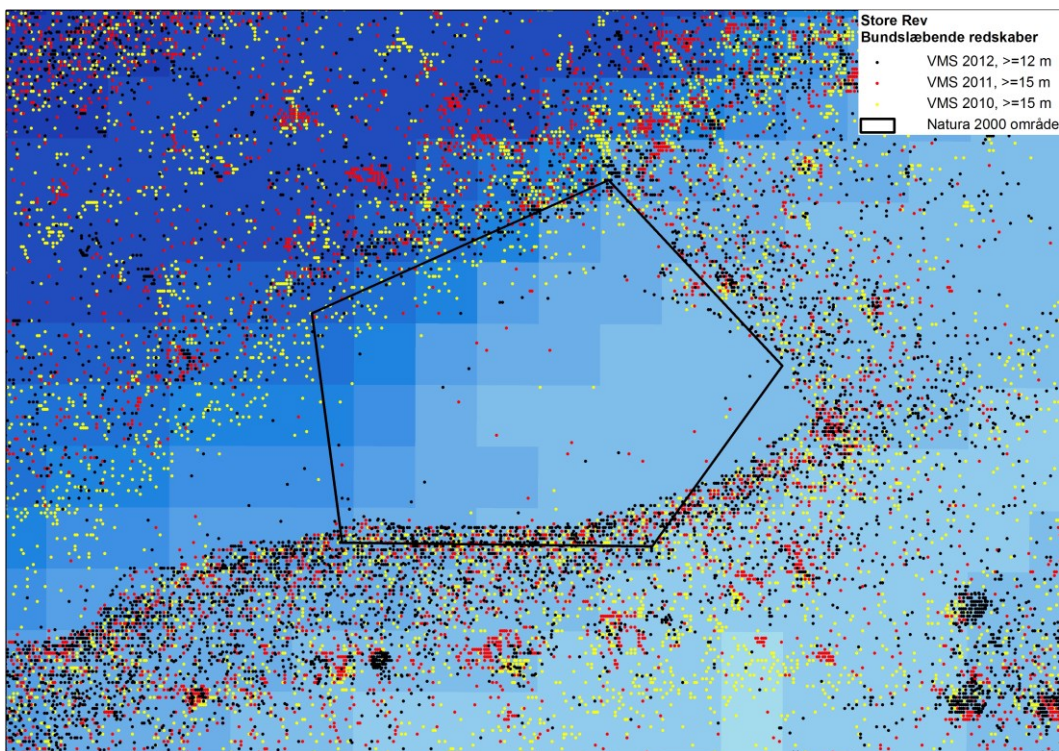
Danske fiskefartøjer over 12 meter monitoreres via det såkaldte Vessel monitoring system (VMS), som er et satellitbaseret overvågningssystem, hvor skibenes placering, sejlretning og sejlhastighed registres en gang i timen.

Frem til 2012 var krav om VMS kun gældende for både over 15 m. Nedenstående kort illustrerer registrerede VMS-positioner for fartøjer, som fisker med henholdsvis bundsløbende redskaber og garnredskaber fra 2010 til 2012 i området. Hver prik på kortene angiver tilstedeværelsen af et VMS udstyret fiskefartøj, som sejler med en hastighed mellem 2 og 4 knob.

Udover de fiskerier, der angives af kortene, lander danske fiskere en stor andel af deres fangster med pelagisk trawl og not. Disse typer fiskerier vurderes dog ikke at have samme påvirkning af naturtypen og arterne. Ved en opgørelse i 2010 estimerede DTU Aqua, at omkring 87 % af fiskefartøjer, der fisker med bundsløbende redskaber, har VMS ombord, mens kun omkring 33 % af både med garnfiskeri er VMS overvågede. Denne sammensætning vil være lidt anderledes i dag, hvor både ned til 12m også overvåges. VMS data viser ikke områdets fiskeritryk fra udenlandske fiskere.

VMS kort over garnfiskeri i området. Kort udarbejdet af DTU-Aqua.

VMS kort over fiskeri med bundsløbende redskaber i området. Kort udarbejdet af DTU Aqua.

Området er beliggende i Nordsøen, placeret hvor det foruden danske fiskefartøjer også er tilladt udenlandske fartøjer at udøve fiskeri. VMS kortet illustrere danske fartøjer.

Da der udøves fiskeri både fra danske og udenlandske fiskefartøjer, betyder det at eventuelle tiltag omkring fiskeriregulering skal gennem EU-kommissionen før de kan træde i kraft.

Områdets naturtyper er endnu ikke kortlagt. Når der foreligger en kortlægning af områdets udpegningsgrundlag, vil Fødevarerministeriet vurdere, om der er behov for at indføre regulering af fiskeriaktiviteterne i området, med henblik på tilstrækkelig beskyttelse af områdets udpegningsgrundlag.

Der udøves et begrænset trawlfiskeri i området, hvor der både fiskes med flydetrawl og bomtrawl. Garnfiskeriet i området er langt mere intensivt.

Fiskeritrykket fra danske fiskere over 12 m viser, at fiskeri med bundsløbende redskaber er begrænset i området. Det skyldes formodentligt, at den danske fiskeflåde generelt ikke har redskaber, som kan fiske på revene uden, at deres udstyr ødelægges. Dog har hollandske og belgiske fiskere udstyr, som kan fiske på stenrev. Disse redskaber kan have en voldsom påvirkning på revene. NaturErhvervstyrelsen har rettet henvendelse til de to lande om at anvende forsigtighed ved fiskeri i danske Natura 2000-områder. Der kan dog ikke træffes reguleringsforanstaltninger før området er kortlagt.

Ved bundtypekortlægningen i 2007 blev der fundet rester af garn eller trawludstyr på boblerevene.

Den store tæthed af garnfiskere i området skyldes delvist fraværet af trawlfiskeri i området, som betyder, der er plads til garnbådene. Mindre garnbåde fisker kun i lille omfang på Store Rev, grundet positionen langt fra kysten, og ovenstående VMS kort over garnfiskeri bør derfor være et repræsentativt overblik over områdets fiskeritryk.

Garnfiskeri kan være en trussel for marsvin i området i form af bifangst. NaturErhvervstyrelsen oplyser, at Fødevarerministeriet har igangsat en række initiativer, som bl.a. skal belyse om marsvin bifanges, herunder om omfanget.

I kystnære Natura 2000 områder - registreres bifangst af marsvin løbende i forbindelse med fiskerikontrol af garnfiskeriet. Siden 2011 er der kun registreret få bifangede marsvin i det kystnære garnfiskeri. I forhold til det erhvervsmæssige garnfiskeri – er der ligeledes et projekt i gang om estimering af bifangstrater, hvor bifangst registreres via kameraer på en række garnfartøjer som udøver fiskeri i bl.a. Kattegat, Øresund og Bælthavet. De igangværende undersøgelser indikere om, at bifangst niveauet er meget områdespecifikt. Visse, til tider ganske små områder, har langt højere bifangst rater end andre.

Når resultaterne af undersøgelserne foreligger – vil Fødevarerministeriet vurdere om der er behov udformning af fiskeriregulering for beskyttelse af marsvin i forhold til bifangst.

Forstyrrelser af havpattedyr

DCE har vurderet betydningen af forstyrrelse for Natura 2000-områdernes udpegede arter, samt vurderet om eksisterende beskyttelsesbestemmelser er tilstrækkelige -Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne.

Området benyttes af marsvin. Marsvin er følsomme overfor støjpåvirkninger. Aktiviteten i området er dog begrænset sammenlignet med indre danske farvande. Marsvin i området kan forstyrres af sejllads og øvrige projekter. Typisk forsvinder marsvin dog fra områder, når der er forstyrrelser, for siden hen at vende tilbage.

2.6.2 Trusler, der ikke er omfattet af denne basisanalyse

Næringsberigelse (eutrofiering)

Et forøget plantenæringsindhold af primært kvælstofforbindelser i naturtyperne medfører generelt, at der sker ændringer i konkurrenceforholdene mod mere kvælstofelskende arter. Effekter på en række artsgrupper er nogenlunde ens på tværs af økosystemer med en generel nedgang i de kvælstoffølsomme arter, som oftest er karakteristiske for naturtyper i god naturtilstand. Problemstillingen er nærmere beskrevet i kap. 25.11 i Natur og Landbruskommissionens statusrapport fra 2012.

Den u hensigtsmæssige næringsberigelse kan stamme fra flere kilder:

- *Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser* herunder ammoniak er ofte den væsentligste påvirkning af mange naturligt næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdepositionen. Der er generelt sket et fald i den luftbårne kvælstofbelastning af naturarealerne inden for de seneste år. Faldet skyldes en nedgang i udledningen fra både danske kilder og udenlandske kilder. Denne reduktion forventes at fortsætte som følge af national og udenlandsk regulering. På trods af reduktionen er tålegrænserne fortsat overskredet på en væsentlig andel af naturarealerne, og det giver forringede muligheder for på sigt at opnå eller fastholde en gunstig naturtilstand. Emissionen fra landbrug reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven. Med den seneste regulering af loven i 2010 indførtes skærpede krav til godkendelse af husdyrbrug, så der reguleres på den maksimalt tilladte ammoniakdeposition fra lokale husdyrbrug til sårbare naturområder. Denne regulering bidrager til at mindske væsentlige miljøpåvirkninger med ammoniak som følge af lokale påvirkninger af naturområder fra husdyrbrug.
- *Overfladisk tilførsel eller tilførsel med drænvand fra tilgrænsende, gødskede dyrkningsarealer.* Påvirkningen afhænger af topografien og dyrkningspraksis på naboarealer. Randzonenlovens indførelse af 10 m randzoner langs visse vandløb vil begrænse den negative effekt for søer, vandhuller og vandløb
- *Fastholdt pulje af næring fra tidligere gødskning.* Denne pulje kan gradvis nedsættes ved i en årrække at vælge en driftsform, der aktivt fjerner næringsstoffer fra naturarealet.

Miljøfarlige stoffer

Tilstedeværelse af udvalgte miljøfarlige stoffer i vandmiljøet overvåges i det nationale overvågningsprogram. Den konkrete betydning for arter og naturtyper er ikke systematisk opgjort. Tilstedeværelsen af stofferne reguleres af miljøbeskyttelsesloven og gennem vandplanlægningen.

2.7 Igangværende indsats

Området er ikke tidligere omfattet af en naturplan. Dermed foreligger udelukkende den indsats som gælder for alle danske Natura 2000-områder. Herunder skal nye projekter og aktiviteter i området konsekvensvurderes mv. for at sikre at der ikke sker aktiviteter i område som kan påvirke områdets udpegningsgrundlag væsentligt.

Når der er gennemført en kortlægning af området, vil Fødevareministeriet vurdere, om der er behov for regulering af de nuværende fiskeriaktiviteter som finder sted i området, med henblik på en tilstrækkelig beskyttelse af områdets udpegede naturtyper.

3. Litteratur:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle med senere ændring (fuglebeskyttelsesdirektivet). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:0007:0025:DA:PDF>

Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer (habitatdirektivet). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1992:206:0007:0050:DA:PDF>

Bekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), som senest ændret ved lov nr. 514 af 27. maj 2013. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=127102>

Bekendtgørelse nr. 144 af 20. januar 2011 med senere revisioner om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i internationale naturbeskyttelsesområder (målbekendtgørelsen). <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=135852>

Bekendtgørelse nr. 408 af 01. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen). <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=13043>

Hansen, J.W. (red.) 2013: Marine områder 2012. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 162 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 77 <http://dce2.au.dk/pub/SR77.pdf>

- Teilmann, J., Sveegaard, S., Dietz, R., Petersen, I.K., Berggren, P. & Desportes, G. 2008: High density areas for harbour porpoises in Danish waters. National Environmental Research Institute, University of Aarhus. 84 pp. – NERI Technical Report No. 657. <http://www.dmu.dk/Pub/FR657.pdf>

Hammond et al. 2013 Cetacean abundance and distribution in European Atlantic shelf waters to inform conservation and management; *Biological Conservation* 164 (2013) 107–122

